

&Com defensar la costa?

A principis d'agost la comissió de subsecretaris aprovava un projecte de llei de costes. L'espurna ha encès el foc i la dreta ja ha començat la seua campanya. La propietat és el motiu, tot i que són més problemàtics els problemes competencials.

Rafael Castelló

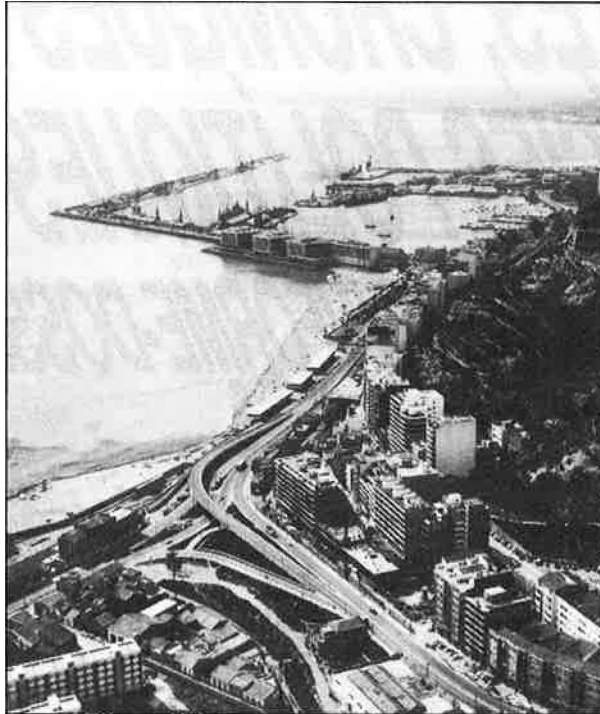
De moment, la normativa que s'aplica a les costes de l'Estat espanyol es basa en la llei de costes, de 26 d'abril de 1969, i la llei de protecció de les costes, de 10 de març de 1980. Totes dues semblen tenir bons principis. Totes dues han quedat en paper mullat. El fort creixement turístic dels darrers anys ha fet malbé, forment, el litoral retallat de la península. Hotels, xalets, urbanitzacions, autopistes, complexos urbanístics destinats al turisme... s'han encarregat de fer valer l'interès econòmic privat sobre l'interès ecològic comunitari.

Ara, una nova llei de costes comença els tràmits per tal que el Parlament espanyol la faça aplicable.

La logística de la dreta

La dreta espanyola no ha perdut el temps. Ha mobilitzat amb tota rapidesa els mitjans informatius al seu abast. A l'Estat espanyol, la revista *Època*; al País Valencià, *Las Provincias*... D'aquesta manera, es prepara un estat d'opinió respecte al futur de la llei de costes. Un estat d'opinió contrari. I, el que és més simptomàtic, un estat d'opinió contrari, *a priori*. *A priori*, perquè el text encara és un avantprojecte de llei i, per tant, circula per àmbits molt restringits.

Aquests informadors, sobre tot *Las Provincias*, per preparar aquest estat d'opinió favorable a l'oposició política més reaccionària, ha utilitzat la demagògia més fàcil. Saben que, en parlar de propietat privada, s'exalten els ànims. El 26 d'agost podíem llegir:

Protecció del litoral: paper mullat fins ara.

«Numerosos hoteles construidos a cien metros de la costa pasarán a ser propiedad del Estado». El 27 d'agost subtitulaven: «El 95 por cien de los càmpings seran propiedad del Estado». I el 30 d'agost: «Veinte pueblos costeros valencianos pueden ser propiedad del Estado», tot subtitulant «el 90 por cien de las edificaciones de la costa pasarían a ser propiedad del Estado» i «se usurparían 50 millones de metros cuadrados de nuestro litoral».

La reacció tan bel·ligerant i demagògica ha fet pensar, a més d'un redactor, que no es devia a motivacions estrictament polítiques. Així, el diari *Levante* escriu que l'actitud es deu «al miedo que tiene la familia de la editorial a que peligran sus intereses inmobiliarios en Dénia, donde es propietaria de una importante extensión de tierras en primera linea de playa». Efectivament, EL TEMPS ha pogut confirmar aquest últim extrem. La família Reyna és propietària, aproxima-

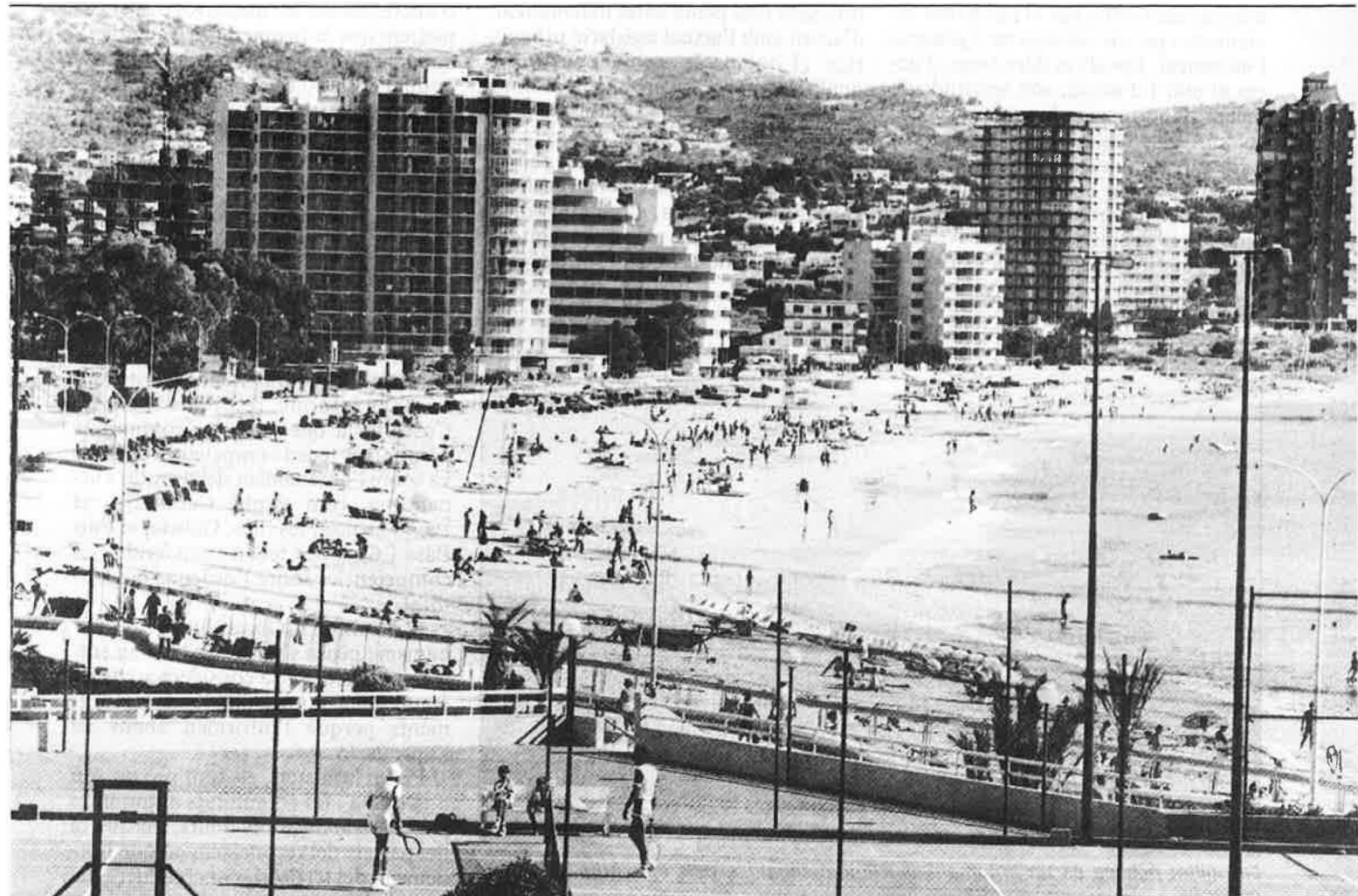
dament, de 70.000 metres quadrats a la costa de Dénia, a la partida de les Rotes.

La qüestió és que, amb motivacions polítiques, personals o polítiques i personals, tant se val, s'intenta dirigir l'opinió *a priori*. Perquè, si en coneixem el projecte, només s'han reproduït aquelles parts que interessaven als seus fins. I com deia el periodista J. J. Pérez Benlloch, el 31 d'agost, a *La Hoja del Lunes*, atès l'estat d'elaboració i publicitat de la nova llei de costes, «no procede cuestionar aquí un proyecto legislativo del que únicamente se nos alcanza la polvareda que ha levantado en forma de susto i otro tanto de cinismo... Por ahora, pues, sólo nos cabe cenirnos al ruido de la noticia i dejar para su momento las nueces de la misma». Fins aquí el soroll; ara, les nous.

&De qui és la costa?

El projecte de llei en litigi modifica part de l'articulat i n'introdueix un de

Una llei que intentaria reduir la voràgine constructora en la costa.

nou a l'anterior llei de costes, molt més permissiva i que no ha servit per protegir el litoral de la voràgine constructora i la privatització d'aquest bé públic.

Ja fa dos anys que el govern socialista té entre mans la reforma que ara ha aprovat la comissió de subsecretaris, pas previ a l'arribada al Consell de Ministres. L'esborrany que ara es presenta al govern central ha estat preparat i elaborat per l'equip de Javier Sàenz de Cosculluela, ministre d'Obres Públiques i Urbanisme.

Les novetats més cridaneres introduïdes són la creació d'una zona de protecció de cent metres i una altra de tutela d'un quilòmetre. I els conflictes més importants són aquells que afecten aspectes tractats en la Constitució. Això és, la propietat privada i l'àmbit competencial. Sàenz de Cosculluela i el seu equip es remeten a l'article 132-2 de la Constitució, on es pot llegir: «són béns de domini públic estatal els que determine la llei i, en tot cas, la zona marítima terrestre, les platges, el mar territorial i els recursos naturals de la zona econòmica i la plataforma continental».

Sobre la propietat privada s'han vesat tot tipus d'opinions. La majoria d'aquestes, al voltant de la idea que la propietat privada no ho serà al futur en la zona de protecció, que serà pública. EL TEMPS ha tingut accés al text del projecte i no hem pogut trobar on llegir res semblant. Millor dit, sí. A l'article 13 del projecte es declara «la posició immediata i la titularitat a favor de l'estat de qualsevol platja d'ús privat». Article que no fa més que repetir la Constitució.

Servitud i influència

L'articulat distingeix quatre zones de servitud i una d'influència. Les àrees de servitud són anomenades de protecció, de trànsit d'accés al mar i d'arena. En aquestes queda molt restringit l'usdefruit, els propietaris dels terrenys no poden destinar-los a les activitats que vulguen. L'ús està supeditat a la utilitat pública, comunitària; i per això en diuen «de servitud».

Segons l'article 23 del projecte, la servitud de protecció «recaurà sobre una zona de cent metres amidats terra

endins des del límit de la ribera del mar». En aquesta àrea quedens prohibits els usos residencials i habitacionals, la construcció o la modificació de vies de transport, la destrucció de jaciments d'arena, tals d'arbres, la publicitat, abocaments de residus sòlids i aigües residuals sense depurar.

En unes declaracions de Luis Espinosa, secretari general de la Confederació Empresarial Valenciana, a *Las Provincias*, assegura que el projecte de llei hipoteca l'explotació agrària de la costa valenciana, «perquè ací —diu— tenim molts trams de costa on les explotacions agrícoles a tot rendiment són, no ja dins del límit del quilòmetre, sinó a cent metres de la vora del mar». Per contra, en l'article 24, referit a la zona de protecció de cent metres, es garanteix que «es podran realitzar lliurement cultius i plantacions», sempre que es garde la franja de sis metres per a la zona de trànsit.

Aquesta àrea de servitud de trànsit «recaurà, segons l'article 27, sobre una franja de sis metres comptats terra endins a partir del límit de la ribera del mar». La zona haurà de deixar-se per-

manentment lliure per al pas públic de vianants i per als vehicles de vigilància i salvament. Les altres dues àrees, d'accés al mar i d'arena, són servituds de menor importància i fan referència als camins d'arribada a la vora del mar i a les extraccions d'arena.

Com podem pot veure, aquestes àrees afecten, fortament, si es vol, l'ús lliure de la propietat privada. Ara bé, no es pot dir que canvien la titularitat

dificació dels plans sense indemnitzar, d'acord amb l'actual legislació urbanística. ¿I què passa en allò construït o qualificat com a sòl urbà? En tal situació, l'excepció és que l'amplària de la zona de protecció passa dels cent als vint metres. Distància més que raonable perquè no hi haja construccions. En cas que n'hi haja, «l'administració de l'estat resoldrà sobre el manteniment, o no, de les instal·lacions».

o interès social. En qualsevol cas, si admetíem que la propietat privada de la zona de protecció passa a ser pública, la qual cosa no es desprèn del projecte, cabria l'argument de la utilitat pública o interès social.

cDe qui són les competències?

Potser la problemàtica sobre la propietat és la que més interessa a l'opinió pública; no obstant això, no és aquest l'aspecte del projecte que més problemes presenta. Joaquín Almunia, ministre d'Administració Territorial, en el seu informe, recorda a Sàenz de Cosculluela que totes les comunitats autònomes tenen competència exclusiva sobre l'ordenament del territori i urbanisme, com també Catalunya, el País Valencià, les Illes, Galícia, el País Basc i Canàries tenen transferides les competències sobre l'ordenació del litoral.

El Ministeri d'Obres Públiques i Urbanisme pensa solucionar el tema sotmetent el projecte a consideració de les comunitats autònomes i els ajuntaments perquè l'informen abans de l'aprovació.

Per al Ministeri, els cent metres són una pauta i les comunitats autònomes poden establir altres límits, perquè la llei parteix del reconeixement que l'ordenació del territori, concretament del litoral, és competència d'aquestes comunitats i dels mateixos ajuntaments dels municipis costaners.

No queda així, però, resolt el problema competencial. Ja que no es respon si realment correspon al govern central dictar normes sobre un tema competència exclusiva de molts governs autònoms. Tot i amb això, Sàenz de Cosculluela podria salvar l'obstacle fent esment a l'article 149 de la Constitució, on en l'apartat 23 assigna la competència exclusiva de la legislació bàsica sobre protecció del medi ambient al govern central. Això sí, sense perjudici de les facultats de les comunitats autònomes d'establir-ne normes addicionals de protecció i, segons l'article 148-9, la potestat de gestionar aquesta protecció.

En qualsevol cas, el projecte ja ha instrumentat o ha provocat que certs interessos, molt concrets, instrumenten tota una simfonia de soroll al seu voltant. En un futur, potser, el soroll variarà la intensitat, però la qüestió serà la mateixa, les nous; una costa, fins ara, indefensa, una relació propietat privada-usdefruit indefinida i unes competències al respecte poc determinades. •

La utilitat pública és un argument difícilment rebutjable pels opositors a l'avantprojecte.

privada a pública. Legalment, als registres, continuaran sent propietat de l'actual titular, tret de les platges que siguin privades. En tot cas, es tractaria d'obrir una discussió jurídica sobre si una propietat que no es pot utilitzar privadament és privada o no.

D'aquesta norma general de la zona de servitud es deduiria la demolició de les construccions que es troben a menys de cent metres de la costa, per no ser aptes per a usos residencials i habitacionals. Tanmateix, el projecte preveu aquesta situació. Segons la disposició transitòria tercera, l'ordenament sobre les zones de servitud de protecció (els cent metres) «seran aplicables als terrenys que, a l'entrada en vigor, siguin qualificats com a sòl urbanitzable no programat o sòl no urbanitzable». És a dir, la regla dels cent metres serà aplicable a les zones que no tinguin prevista la urbanització al Pla General d'Ordenació Urbana del municipi.

Cas que els terrenys siguin sòl urbanitzable programat o tinguin aprovat un pla parcial i ja siguin aptes per a urbanitzar, s'aplicaran, també, les normes del projecte, si és possible la mo-

D'açò es dedueix que l'objectiu de la reforma és preservar o conservar allò que queda dels 7.900 quilòmetres de costa de l'estat, en una franja mínima de cent metres. Al mateix temps, es pretén controlar una banda de terreny d'un quilòmetre.

En aquesta zona, àrea d'influència, la planificació urbanística ha de seguir unes exigències de protecció, com ara reservar sòl per a aparcament fora de la zona de trànsit. Així, «s'haurà d'evitar la formació de pantalles arquitectòniques o acumulació de volums al costat del límit de la zona de protecció», de manera que les densitats de construcció no podran ser superiors a la mitjana de les construccions del terme municipal on hi haja la costa. És a dir, el projecte només limita les densitats de construcció, tot relacionant-les amb les que hi haja a la resta del poble.

Constitucionalment, els detractors de l'avantprojecte de llei es remetent a l'article 33-1, on es reconeix el dret a la propietat privada, i el 33-3, on s'apunta que ningú no podrà ser privat dels seus béns i drets, només que per causa justificada d'utilitat pública